

Gunda Béla professzor úr közelről

Első éves magyar szakos hallgatóként kötelező volt felvenni Gunda Béla *folklór* előadását. Költői hajlamaim voltak (verseket írtam), s irodalmár szerettem volna lenni, de az egyetemen sok olyan egyéniséggel találkoztam, kiknek óráira az első két évben kéretlenül is bejártam. Így a számomra addig mit sem jelentő

Folklórt

is előszeretettel látogattam főként Gunda professzor úr miatt. Ekkor még igen kevés hallgatója volt az intézetnek. Számára is fontos volt, hogy lenyűgözze és magához kösse előadásaival a hallgatókat és felkeltse érdeklődésüket a

folklór

(szellemi néprajz) iránt.

Mindig népes hallhatóság előtt tartotta a XI-es teremben (ma Hankiss-terem) folklór előadásait. Egyik produkciója, amivel elbűvölte a tapasztalatlan és lelkes elsősöket az volt, hogy második, harmadik óra után rámutatva két-három hallgatóra, akik az elmúlt órákon hol itt, hol ott telepedtek le a hosszú padokban, megkérdezte, hogy miért nem ott ül, ahol korábban.

„Kollegina! Féltőlem, hogy annyira hátra ült? Hát a múltkor még az első padban, aztán az ablak mellett a negyedik padban ült, most meg elbújik hátul?”

Memóriáján mindenki elcsodálkozott... Ilyen tulajdonságának hírét keltette azzal is, ha valaki megkérdezett tőle valamit, azonnal kapásból citált irodalmat a témával kapcsolatban. Még hozzá úgy, hogy az a legpontosabb bibliográfiai követelményeknek is tökéletesen megfelelt:

„Olvassa el, Szalacsi kisasszony Bosnyák Béla: Oros község gazdasági és társadalomrajza című munkáját a Huszadik Század második évfolyamából, 1902-ből. Két folytatásban jelent meg, ha jól emlékszem a 304-321. és a 411 vagy 12. oldaltól a 434-ig. Nem tudom pontosan. Ez az első magyar szociológiai szempontú leírás magyarul...”

Szó szerint idézte mindig a vonatkozó irodalmat a Wildhaber-féle bibliográfiából is, amire állandóan felhívta a figyelmünket. Meg is követelte hallgatóitól, hogy a felhasznált irodalmat kapásból, fejből pontosan idézzék. Az intézetbe bejárogató hallgatókat bizalmába fogadta. Ennek egyik jele volt, hogy pl. szeminárium vagy előadás közben egyszer csak minden átmenet nélkül megkérdezte:

-Mondja csak Losonczy kisasszony (ez a titulus járt ki a lányoknak, míg a fiúknak a kollega), hol érettségizett maga?

A kérdezett meglepetten válaszolt:

-Debrecenben a Kossuth Gyakorló Gimnáziumban.

-Igen? Akkor sétáljon át a szobámba és hozza ki az asztalról azt a sárga kötésű könyvet.

Így küldött le engem egyszer az egyetemi büfébe, hogy hozzam fel a harminc előre megrendelt lángost Szalacsi kisasszonnyal együtt. Ez a szeminárium igen jó hangulatban és lángos evéssel egybekötve telt el, míg este 11-kor nem jelezte a csengő, hogy a porta bezár. Hatalmas beszélgetés folyt. Ilyenkor lehetett a legtöbbet tanulni tőle. No meg akkor, ha két-három kiválasztott emberrel az őszi vagy tavaszi erdőben sétára indult. Bicskájával különböző gyökereket, fakérgeket vágott le, bogyókat, magvakat szedegetett fel, amit meg kellett kóstolnunk, rágnunk, hogy milyen íze van. Erről hosszasan magyarázott, kis előadást tartott, párhuzamokat idézett. Egy alkalommal kivitt bennünket a Téglavetőbe, ahol Rostás bácsi, az öreg cigány mesemondó lakott és *kárelo bálót*, azaz sündisznót süttetett vele, amit a szemünk láttára vágott le és nyúzott meg. Mindenkinek meg kellett kóstolni. Maga járt elől jó példával. Rengeteget beszélt erdélyi és felvidéki útjairól, s arról, hogy mi mindent evett és kóstolt meg. Egyszer mesélte, hogy nagy éhesen, hosszú gyaloglás után beállított egy stodolába, ahol igen szívesen fogadták. Együtt laktak az állatokkal, a kisborjú, kecske a szoba egyik elkerített sarkában volt. Ott állt a káposztás hordó is, amibe a gazdasszony könyékig belekotort és lábánál fogva kihúzott belőle egy rettenetes múmiát, egy megnyúzott kecskegida tetemét. Olyan feje volt, hogy Picassot az irigység ölte volna meg – rázkódott össze mesélés közben utólag is. Ebből a szörnyűségből egy combot lekanyarított, majd egy tepsiben megsütötte.

-Életemben ilyen finomat nem ettem addig! – mondta. Magam is kipróbáltam és birkahúst savanyítottunk káposztában. Valóban felséges dolog. Igen dicsérte a puliszkák különböző fajtáit, s mikor megkérdeztük tőle, hogy szereti-e és szokott-e otthon enni, azt mondta:

Anekdoták néprajzosokról 8. Gunda Béla professzor úr közelről

Írta: Szabó László

2011. június 27. hétfő, 13:30 - Módosítás: 2018. április 03. kedd, 20:03

„Igen. De elég, ha egy évben egyszer kibetonezom a hasamat.”

Kandidátusi értekezésemet a jászokból írtam. Gunda professzor úr volt az aspiráns vezetőm. Rendszeresen jelentettem, hogy min dolgozom és miket publikáltam. Egyik tanulmányomat a jászdózsai fokhagymatermesztésről írtam. Levelében megdicsért, de a téma kisszerűsége miatt kedélyesen megjegyezte:

„Lacika! A tanulmány kitűnő, de bevallom Neked őszintén, hogy én a fokhagymát csak a zsíros pirítóson szeretem.”